

Vliv soudobých požadavků vševojskového boje na organizaci ženijního zabezpečení

Major Vladimír Z u s k a

V uplynulém výcvikovém roce byla řada náročných cvičení, ať již velitelsko-štábních nebo s vojsky, při nichž byly správně uplatňovány požadavky na soudobý boj jako např. široký a hluboký manévry, vysoké tempo, útok na směrech, změny úkolů divize i pluků, plánování v krátkých lhůtách apod. Zhodnotili jsme jak stupeň a stav vycvičenosti jednotlivce, jednotek i celých útvarů, tak i materiálně technické zabezpečení boje.

Uvádím osobní závěry z některých úkolů organizace ženijního zabezpečení a žádám čtenáře, aby je obohatil novými zkušenostmi a poznatky. Nekladu si autorské právo prosazovat své závěry, ale rád bych vyvolal k otázkám ženijního zabezpečení vševojskového boje písemnou nebo ústní diskusi. Vycházím z toho, že každá změna ve vševojskovém boji ovlivní i taktiku ostatních druhů vojsk, v našem případě tedy i organizaci ženijního zabezpečení boje.

Cvičení se uskutečnila v horském a zalesněném terénu, který zhruba odpovídá podmínkám středoevropského válečnictví. V těchto podmínkách byly mezi útočícími pluky mezery několika kilometrů. Byly časté případy, že úkoly divize byly změněny v průběhu přesunu, že úkoly prvosledových pluků přebíraly pluky druhého sledu ještě před čarou zasazení divize, hlavně po jaderných úderech. Druhosledové pluky byly zasazovány dříve než se předpokládalo atd. Doposud jsme zásadně posilovali ženijními jednotkami prvosledové pluky a plánovali, že druhosledové pluky budou zesíleny z počtu jednotek divizních ženijních záloh. Jsem toho názoru, že zesílení druhosledového pluku v uvedených časových, terénních i vševojskově taktických podmínkách v průběhu bojové činnosti nelze splnit manévrem ženijní jednotkou tak, aby se tato včas a se znalostí úkolu začlenila do sestavy tankového nebo motostřeleckého praporu.

Stejný manévry ženijními jednotkami nelze uskutečnit ani na stupni pluk — prapor. Bude účelné, abychom druhosledové pluky zesilovali ženijní jednotkou již ve vzdáleném výchozím prostoru. Jedině tak docílíme, že tato jednotka obdrží včas úkol od velitele tankového nebo motostřeleckého praporu a svůj úkol v jeho sestavě splní. Za přesunu na čaru zasazení nebo v průběhu bojové činnosti je možné přidělit divizi nebo pluku pouze pontonové jednotky, které jsou předurčeny ke splnění jednoho konkrétního úkolu.

Téměř všechna cvičení potvrdila význam předsunutých odřadů ať již plukovních nebo divizních. Tyto byly vysílány na rozkaz velitele divize již v období plánování na stupni pluk—prapor tj. v době, kdy posílá ženijní jednotka ještě u praporu nebyla. Z těchto důvodů musí být pluk stále připraven ženijně zesílit předsunutý odřad z počtu organické ženijní roty a v případě vyslání předsunutého odřadu vytvořit ženijní prvky bojové sestavy pluku i z posilové ženijní jednotky.

Při organizaci úkolů ženijního zabezpečení pocítujeme nedostatek ženijních sil a prostředků. Posílujeme prvořadě raketové jednotky a dále tankové a motostřelecké prapory, abychom zabezpečili rychlý postup celého pluku nebo divize. Z nedostatku dalších ženijních jednotek je nutné hledat možné rezervy v jednotlivých prvcích bojové sestavy u pluků a divize. Podle úkolů těchto ženijních jednotek je nejméně využitým a zatíženým prvkem budou OZP pluků. Domnívám se, že vytvořením dvou divizních OZP, jak za přesunu na čaru zasazení, tak v průběhu bojové činnosti by umožnilo zrušit OZP na stupni pluku a místo nich organizovat u všech praporů silnější doprovodné skupiny s náročnějšími úkoly. Zdůvodním proč nevytvářet plukovní OZP: při přesunu na čaru zasazení divize po dvou osách, plukovní OZP by upravoval jen úsek komunikace

z plukovního prostoru soustředění do výchozího místa a během přesunu jen plukovní objížďku. Upravit objížďku musí být schopen každý prapor, protože narušení osy přesunu může nastat až po projití plukovního OZP. Od výchozího místa na obou osách by upravoval osu přesunu OZP divize zhruba až po rozchodiště do praporních proudů. Odtud by měl zahájit úpravy OZP pluku, ale nenalézá zde již plukovní úsek, protože praporní komunikace upravují komunikační skupiny praporů (doprovodné skupiny), které musí být schopny v každém případě tyto úpravy provést. Plukovní OZP zabezpečuje po zasažení pluku přesun druhořadového praporu až po jeho zasažení. V dalším by měl zabezpečit přesun vševojskové zálohy nebo praporu vytaženého od druhého sledu. K tomuto úkolu je výhodné využít ženijní zálohy pluku. Obdobná situace je za přesunu u druhořadových pluků, přesto, že mezi divizním OZP a druhořadovým plukem je poměrně značná vzdálenost. Objížďku musí upravit v každém případě zase komunikační skupina kteréhokoli praporu; s výhodou lze použít ženijních záloh na stupni pluku nebo divize. Jakmile pluky druhého sledu dosáhnou na čáře zasažení prostory divizních OZP, nastává stejná situace jako u pluků prvního sledu. Je také možné plukovní OZP vytvářet jen dočasně tj. přibližně do doby zasažení pluku a potom tuto ženijní jednotku zařadit do plukovní ženijní zálohy.

Jak organizovat a používat dva divizní OZP? Základní jednotkou pro oba OZP zůstává ženijní komunikační rota divizního ženijního praporu, rozdělená zhruba na dvě části. Mostová souprava MS, 1 — 2 mostní tanky, 1 buldozer atd. by byly základem obou OZP. Bylo by účelné zvážit další tabulkové materiální zabezpečení ženijní komunikační roty, v níž po rozdělení bude nedostatek ženistů. Lze jej odstranit zesílením roty 1 ženijní četou, popřípadě tuto začlenit přímo do organizace roty. Bude nutné vyřešit i otázku spojení druhého OZP v síti ženijního náčelníka divize stejně jako vybavení průzkumných podskupin obou OZP 2 — 4 obrněnými transportéry, protože průzkum objížďky z jednoho vozidla je nedostačující. Dva divizní OZP jsou schopny zabezpečit přesun divize po dvou osách a po zahájení boje i přesun obou druhořadových pluků. Upravovaly by osy od výchozích míst až po čáru rozmístění do praporních proudů pro prvosledové pluky a pro druhořadové pluky z tohoto místa až po jejich zasa-

žení. V případě vyslání divizního předšutného odřadu v síle pluku, divizní OZP by se tomuto pluku přidělili.

Zrušením plukovních OZP nepodceňují důležitost úpravy komunikací v soudobém boji. Naopak, úprava komunikací tvoří jeden z hlavních úkolů ženijního zabezpečení a jeho význam neustále stoupá. Avšak tam, kde již prošla veškerá bojová technika prvosledových praporů a pluků, může projít i technika dalších praporů, pluků a jiných útvarů. Na úpravě komunikací se budou podílet všechny druhy vojsk, protože samotné ženijní jednotky nejsou schopny zabezpečit úpravy cest pro všechny útvary. Tak např.: dělostřelecké jednotky si musí samy upravit cesty do palebných postavení, obdobně protiletadlové baterie atd. K tomuto úkolu je nutné zaměřit i náplň jejich ženijní přípravy.

S úpravou komunikací, odstraňováním a překračováním nevýbušných zátarasů všemi druhy vojsk souvisí jejich materiální zabezpečení. Mám na mysli hlavně jejich zabezpečení trhavinami, které jsou rozhodujícím činitelem při těchto úpravách. Ženijní munice, zejména v počátečním období, bude k divizi přisunuta až třetí nebo čtvrtý den, tzn. již po ukončení dalekého přesunu a možná i první bojové činnosti. Z toho vyplývá, že pro zabezpečení této činnosti bude mít divize jen své pohyblivé zásoby ženijní munice. Z čeho tedy zabezpečit motostřelecké a tankové rotu a dělostřelecké baterie, potřebuje-li každá maximálně 50 kg ženijní munice? Snižít o toto množství plukovní nebo divizní pohyblivé zásoby ještě před zahájením vlastní bojové činnosti je nejen nevhodné, ale nepřipustné. U našeho svazku jsme vyřešili tento požadavek již dnes vytvořením souprav ženijní munice pro uvedené jednotky nad stanovené počty pohyblivých zásob pluků. Soupravy budou uloženy u pohyblivých zásob, budou se vyvážet při bojové pohotovosti koloběhem a v prostorech pro zmobilizování se dopraví přímo až na vozidla jednotek. Tím dojde i k určitému rozptýlení trhavin do celé sestavy divize a budou vždy tam, kde jich bude právě potřeba.

— • —

Dalším úkolem, ke kterému se chci vyjádřit, je **součinnost divizního POZ s DPTZ**. Prvním předpokladem úspěchu jejich zasažení je těsná vzájemná součinnost. Oběma těmto prvkům velí odděleně ženijní náčelník divize a náčelník dělostřelectva, který bude vždy s velite-

lem divize na PVS. Ženíjní náčelník bude zde pouze případ od případu, a mohl by tedy vydat rozkaz k zásahu POZ až zprávy o situaci proniknou na VS divize, což trvá určitou dobu. Rozkaz pro POZ proniká tedy ve většině případů opožděně. Rovněž rychlá změna situace i terénní podmínky ovlivňují podstatně součinnost POZ a DPTZ. Jsem toho názoru, že podřízení POZ veliteli DPTZ, obdobně jako zatarasovací skupiny na stupni pluku, podpořilo by těsnou součinnost, urychlilo zásahy a vyřešilo by zároveň materiálně technické zabezpečení POZ (stravování, zdravotnické zabezpečení apod.). Tím nechci zbavit odpovědnosti ženíjního náčelníka divize za činnost POZ. V daném případě by ovlivňoval velikost zásahů, zabezpečoval doplňování POZ minami a při dočasném přechodu do obrany by vydával rozkazy i k samostatným zásahům. Rozkaz pro zásah DPTZ při jednotném velení by byl současně rozkazem pro zásah POZ. Velitel POZ hlásil by ženíjnímu náčelníkovi čáru zásahu a ten by ovlivnil jeho velikost. Případné použití protitankových řízených střel v DPTZ si vyžádá řešit další otázky vzájemné součinnosti DPTZ a POZ.

Všechny ženíjní práce jsou charakterizovány stanovením jejich možných časových norem. Doposud jsem se však ne-

setkal s časovou normou pro začlenění posilových ženíjních jednotek k divizi až praporu. Podcenění této otázky a z toho vyplývající pozdní přidělení posilové jednotky znamenalo ve svých důsledcích i nesplnění úkolu. Divize bývá obvykle zesilována ženíjním praporem ze ženíjní brigády, popřípadě dalšími speciálními ženíjními jednotkami. Tohoto ženíjního praporu se z větší části používá k posílení pluků a to zejména k organizaci doprovodných skupin u tankových a motostřeleckých praporů. Začlenit ženíjní četou praporu ženíjní brigády do sestavy praporů, včetně vydání všech rozkazů materiálně technického zabezpečení úkolu čety, vyžaduje tolik času, jako zplánovat a rozpracovat úkol divize na stupni divize až četa. To je minimálně 5–6 hodin, při čemž ženíjní prapor nesmí být od prostoru divize dále než 15 km. Z hlediska divize by bylo nejvýhodnější, aby velitel posilového ženíjního praporu se hlásil na VS divize do 1 hodiny po obdržení směrnice velitele armády. Tento požadavek lze splnit tím, že velitel praporu předjede na VS divize se styčným důstojníkem a přesun praporu k divizi řídí jeho zástupce. Tato zásada by měla najít větší odraz ve velitelské přípravě i v organizaci cvičení jednotek armádních ženíjních útvarů.